

Medisch stilleven in Princessehof

De heer Nanne Ottema schrijft ons:
Naar aanleiding van het medisch congres zijn in de nieuwe aanwinstzaal van het Princessehof enkele voorwerpen opgesteld, die in het bijzonder de aandacht van doktoren waard zijn, o.m. een koperen vijzel met laat Gothisch ornament en randschrift: „Min Hoepe Staet in Godt. Anno 1558”.

Dit bijna 400 jaar oude voorwerp is afkomstig uit de apotheek van een oude plattelandsdokter te Anjum. Men kan gerust veronderstellen, dat dit stuk enige eeuwen lang in de oude dokters-apotheek bij de Lauwerszee tot heil der mensheid dienst heeft gedaan.

De boor, die er naast ligt, is geen timmermanswerktuig, maar een z.g. trepaneer-boor, waarmee 'n oude Friese heelmeeester eens een hersenpan-operatie heeft vericht; ook dit oude instrument werd in Friesland gevonden. Hiernaast staan twee palmhouten beeldjes, voorstellende een heer en een dame in deftige midden-17e-eeuwse klederdracht. De achterzijden van deze beeldjes stellen het spierenstelsel en het skelet voor. Deze beeldjes werden een twintigtal jaren geleden aangetroffen in een Amsterdamse antiekwinkel, waar ook dokter Van Andel, destijds geneesheer te Gorinchem, ze had gezien. Hij vond ze toen interessant genoeg, om er een artikel aan te wijden in het Maandblad van de Ned. Mij. tot bevordering der geneeskunst.

Dat echter ook de Friese plattelandsheelmeesters belangstelling hadden voor die toen opkomende kennis van de anatomie bleek mij, toen ik de z.g. „Epitomé” van Vessalius in een oude Friese boedel aantrof.

De beroemde Andreas Vessalius had deze platenatlas juist uitgegeven, om de zestiende-eeuwse plattelandschirurgen in kennis te brengen met zijn grondleggende ontdekkingen op het gebied der anatomie.

Op verzoek van mijn vriend dr. F. M. G. de Feijffer, die een speciale studie van Vessalius' geschriften had gemaakt, zond ik dit zeldzame vlugschrift toen aan dr. Nuyten, de toenmalige bibliothecaris van de Mij. voor Geneeskunst. Een paar ouderwetse instrumentjes (z.g. glazen zet- of laatkoppen, om bloed af te trekken) en een paar laatbekkens van Japans Imari-porselein, een kinderdrinkbakje van Engels aardewerk enz. voltooien het dokters-stilleven, dat hier op een tafel is opgesteld en dat wel een sterk contrast vormt met het tegenwoordig gebruikte instrumentarium.

Medisch stilleven in Princessehof

De heer Nanne Ottema schrijft ons:

Naar aanleiding van het medisch congres zijn in de nieuwe aanwinstzaal van het Princessehof enkele voorwerpen opgesteld, die in het bijzonder de aandacht van doktoren waard zijn, o.m. een koperen vizel met laat Gothisch ornament en randschrift: „Min Hoepe Staet in Godt. Anno 1558”. Dit bijna 400 jaar oude voorwerp is afkomstig uit de apotheek van een oude plattelandsdokter te Anjum. Men kan gerust veronderstellen, dat dit stuk enige eeuwen lang in de oude dokters-apotheek bij de Lauwerszee tot heil der mensheid dienst heeft gedaan.

De boor, die er naast ligt, is geen timmermanswerktuig, maar een z.g. trepaneer-boor, waarmee 'n oude Friese heelman eens een hersenpan-operatie heeft ver[r]icht; ook dit oude instrument werd in Friesland gevonden.

Hiernaast staan twee palmhouten beeldjes, voorstellende een heer en een dame in deftige midden-17e-eeuwse klederdracht. De achterzijden van deze beeldjes stellen het spierenstelsel en het skelet voor. Deze beeldjes werden een twintigtal jaren geleden aangetroffen in een Amsterdamse antiekwinkel, waar ook dokter Van Andel, destijds geneesheer te Gorinchem, ze had gezien. Hij vond ze toen interessant genoeg, om er een artikel aan te wijden in het Maandblad van de Ned. Mij. tot bevordering der geneeskunst.

Dat echter ook de Friese plattelandsheelman belangstelling hadden voor de toen opkomende kennis van de anatomie bleek mij, toen ik de z.g. „Epitomé” van Vessalius in een oude Friese boedel aantrof. De beroemde Andreas Vessalius had deze platenatlas juist uitgegeven, om de zestiende-eeuwse plattelands-chirurgen in kennis te brengen met zijn grondleggende ontdekkingen op het gebied der anatomie.

Op verzoek van mijn vriend dr. F.M.G. de Feijfer, die een speciale studie van Vessalius' geschriften had gemaakt, zond ik dit zeldzame vlagschrift toen aan dr. Nuyen, de toenmalige bibliothecaris van de Mij. voor Geneeskunst. Een paar ouderwetse instrumentjes (z.g. glazen zet- of laatkoppen om bloed af te trekken) en een paar laatbekkens van Japans Imari-porselein, een kinderdrinkbakje van Engels aardewerk enz. voltooien het dokters-stilleven, dat hier op een tafel is opgesteld en dat wel een sterk contrast vormt met het tegenwoordig gebruikte instrumentarium.

Leeuwarder courant : hoofdblad van Friesland
14-10-1954